

Smotra Dalmatinska La Rassegna Dalmata

DODATAK
Objavitelju Dalmatinskomu

SUPPLEMENTO
all' Avisatore Dalmato

Cijena je na gođinu Objav telju Dalmatinskomu i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku kr. '0, samom razređeno, tijedno u objavi Ob avitela Dalmatinskog stoji 10 para a p jedni brojevi „Smotre Dalmatinske“ isto 10 para. Zaš areni brojevi jaro 20.

Prijava za predobjavu uz koju nema dočišćenih sveta, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pit nja za uvrstne uz koji, nem priljene primaju.

Pisma i nove trba slijiti Urednik Dalmatinskog Objavitelja u Drnišu.

Za uvrstbu Oglasa u zadnju stranicu valja se obaviti istom Uredniku.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

OSVOJENJE DRAČA. -- PONIŽENJE ITALIJE.

Sudbina Arbanije i tamošnjeg naroda zavima u povijesti Balkana važno indesto. I povijest ove zemlje, koja je posljednjih godina svratila na se pozornost čitavog svijeta, ponovo oživljuje pred našim očima, kad slušamo o pobjedonosnim bojevinama naših hrabrih četa, koje osvojile Drač. Maleni grad Drač, stolica arbanaskog kneza, vladara skorašnje države, koja bila stvorena nakon neobičnog diplomatskog naprezanja londonskim ugovorom decembra 1912., ostade takvom i za kako je knez Wied na 13. marta 1914. ostavio zemlju; ali ostade stolicom usurpatora, koji je odanle htio, da ostvari svoje planove, da podvrže pod svoju vlast Arbaniju. Koliko za kratkotrajne, zakanite vlade princa Wieda, toliko i za strašne vladavine Esad paše, uvijek je jedna evropska velika vlast imala svoje prste u svim arbanaskim spletakama, a ta je bila Italija. Već je od dugo vremena glavni cilj talijanske politike proširivanja bio taj, da se ugniježdi u Arbaniju. Dok je Austrija-Ugarska otvoreno pomagala struju, koja je išla za tim, da se arbanaska pleme ujedine u samostalno nacionalnu državu, to je nastojanje nailazilo u Italiji dijelom na otvoreno, dijelom na prikriveno protivljenje.

Svima je dobro poznata više nego dvolična uloga, koju je talijanski poslanik igrao na kneževskom dvoru u Draču, i kako je Esad nalazio kod talijanske vlade svu moguću zaštitu. Nejom je buknuo svjetski rat, noži su se još — a doba tobožnje njezinice neutralnosti — da vojnički zaposjedne Valonu. Za pregovora, koji su se vodili između Beča i Rima, i iz kojih je „saveznik“ htio, da za svoju neutralnost dobije „poštenu“ nagradu, Arbanija se uvijek uzimala u račun. Kad nam je pak Italija rat objavila, računala je na to, da će joj Arbanija svakako zapasti, a da mi, koji ratujemo na više fronta, ne ćemo imati za udaljenu arbanasku zemlju niti interesa niti dosta snage. Mishila je Italija, da će joj za njezine ciljeve u Arbaniji dostajati njezin plaćenik Esad i ono malo talijanskih posada u arbanaskim lukama; ali se ljuto prevarila.

Kao što se Italija prevarila u svojim računima u ratu s našom Monarhijom, tako su i u Arbaniji nade njezine ostale puste. Srpsko-crno-

gorškom katastrofom i bijegom položljene i ponijene srpske vojske preko Arbanije, kraljevini Italiji je na Balkanu sreća udarila u natrag. Naše hrabre čete sada čvrsto stoje na istočnoj obali Adrije, na zemljištu, na kojem pre godinu dana nijedan Talijan nije ni pomisliti mogao, da će se naša zastava vijati. Citava je Crna Gora i sjeverna Arbanija u našim rukama; mi smo gospodari istočne jadranske obale od Bara do Drača; a to je strašan udarac za Italiju, gorko poniženje za njezin svjetski položaj.

Ako su naše hrabre čete prokrcle sebi put kroz arbanasko gorje, kroz najbesputniju zemlju u Evropi, to nijesu radi toga, da se prenese rat u domovinu arbanaskog naroda, već da naše pobjede u onom kraju najčešće pogode Italiju i to baš u njezin veo na osjetljiv živac, u Ahilovu petu; jer se uprav ondje, razbijao san o talijanskoj premoći i gospodstvu na Jadranu. Italija nas je htjela otjerati sa zemljišta naše istorične prošlosti, a sada ona mora gledati, kako mi rušimo njezine nade o budućnosti.

Naš pljen u Draču.

Izvjestitelj gradačke „Tagespost“ piše: Lažni talijanski prikaz o tobožnjem samovoljnom ispravljanju Drača osvjetljuje istinskom svjetlostju izvještaj našega glavnog štaba. Talijani su morali ostaviti svoje topove, koje su za obranu grada s morskog strana otrog više mjeseci bili užidali i 17 poljskih i brdskih topova, dokle veći dio svoje topničke snage, što su bili ondje smještili. Osim toga naše su čete našle u više velikih skladišta goleme zalihe oružja, municije i hrane, što će im sada doći. Ujutru je osvojeno 17 trgovackih brodova, koji su ušli u Jadran, te je naša flota ušla u Jadran. Italija nas je htjela otjerati sa zemljišta naše istorične prošlosti, a sada ona mora gledati, kako mi rušimo njezine nade o budućnosti.

Drač je najstariji grad, što ga je u ovom svjetskom ratu osvojila naša vojska. Drač je osnovan 625 godine pr. I. kao grčka kolonija Epidamnos, koja je kasnije postala poštitnik zastoki bojeva i svagje između Kerkyra i Korinta, pa prema tomu i uročnjakom peloponeskoga rata. God. 229 pr. I. osvojile je Rimljani i nazvale grad imenom Dyrrachium. I Cesarska povijest spominje taj grad, u kom se je uspešno branio Pompej protiv velikoga vojskovog vije.

Poslije propasti zapadnoga rimskoga carstva pripao je Dyrrachium kao glavni grad južne Jadranske pokrajine istočnoj rimskome carstvu. God. 481 vidjeo je pred svojim zidinama gotskoga kralja Teodorika, zatim Bugare, pa križarsku vojsku, ali se je grad sačuvao i odolio svim najezdama. U XIII vijeku

Po jednoj staroj predaji, Stjepan Cipic s preselio se je iz Rima u Trag. Pjesnik Kavanjin u svojoj knjizi „Bogastvo i Ubostvo“ (pjev. VII. str. 111) drži, da je ova obitelj iz Rima, i ovako pjeva:

„Druge smišljam kriptone
Sbor i vice Koriolanah
I mifrate duhovnike
Ki su izhodom od Rimljana
Jovu i Alvu glave proste
Zadra i kraljske Famagoste“.

Dok je bjesnat rat između Ugarske i Mletačke republike plemstvo dalmatinsko, osobito u Trogiru, Šibeniku i Splitu bilo je uz Mlečane, a puk je više prianjao Kruni sv. Stjepana. Grad Trogir, koji je osobito ciao početkom XIV vijeka i vladao se posebnim statutom, bio je štene od Ugarske i imao je mnogo povlastica. Kralj Sigismund izabroj je, tada glasoviti skrovinski, da sagradi brodovje, koje će braniti Dalmaciju od mletačkih galija, što su na valjivalne na primorske gradove, pod zapovjedništvom Loredana. Godine 1420 na 22 lipnja, osvoje Mlečani Trogir i uselili se u nj. Obitelj Cipic, koja je svom dušom prianjala uz njih, bila je obdarena mnogim širokim povlasticama, i od toga doba obitelj ova postaje glasovita, moćna i upivna.

Kukuljević nasuprot misli, da je obitelj Cipic hrvatskoga porijekla, od Cipko i Čepić. Možda je i ovo Kukuljevićevi mijenjanje ispravno, jer Mlečani u svoje diba mnoga imena hrvatska potiču. Na kako mu drago bilo, činjenica je, da je Mletačka republika nagradila ovu obitelj velikim povlasticam zbog njihove privrženosti, kako govore razni pisani dokumenti. Najglasovitiji je bio Koriolan, koji se je rodio u Trogiru 1425. Otac mu se je zvao Petar, a majka Peregrina Celio. Kod svoje kuće imao je Koriolan vršnji učitelja, koji su ga izobrazavalni u grčkom i latinskom jeziku. Od 15. godine pogje u Mletku i Padovu, da se dalje usavrši u klasičnim jezicima. Ovdje se upoznade s svim velikim muževima, koji su upravljali republikom. God. 1455. povrati se kući i oženi se s Jakobinom Lodi, a iz njezine smrti uzeće drugu ženu Nikoletu de Andreis. Imao je devet sinova. Uz klasične nauke bavio se je i nautikom i strategijom. Bio je osobito talentiran,

pričaćala je luka s gradom Dračem Manfredu, sinu Fridrika II., poznijemu kralju Sicilijanskom. Zatim ga je god. 1392 osvojila kraljevina Napuljska, te ga odstupila Mlečima, koji su nakon ulaza Turaka u Carigrad god. 1501. izgubili grad, tako da je ostao svojim gospodarom, sve dok nije londonska konferencija god. 1913 odlučila, da postane glavni grad i sjelom slobodne i samostalne Arbanije. Sad su naši vojnici ušli u mjesto Rimljana, Gota, Normana i križara, pa se sad carski barjaci viju ondje, gdje još počivaju sjeće najstrašnije ljudske povijesti.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvještaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 2. Javljaju iz stana ratne štampe:
2. marta 1916.

Nije bilo nigde nikakovih osobitih događaja. Zamjenik poglavice generalnog stava
v. Höfer podmarsal.

Izvještaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 1. Wolff Bureau javlja:
Veliki glavni stan, 1. marta.

Zapadno bojište.

Artillerijska djelatnost bila je i jučer na mnogim mjestima u Španjolskoj strani. Na više mješta neprijatelj je time imao, jedino svrhu da nas zavarava, dok je kraj Ysera i u Španjiji, kao i između Moze i Moze, težio da nas ozbiljno ošteti. Ali nije postigao cilja.

U zračnoj borbi kod Menina prisiljena je bila engleska dvoplavna letjelica da se spusti na zemlju. Avijatičari su zarobljeni. Kod Soissons srušene su od obranjenih topova dvije francuske dvoplavne letjelice. Letjelica vogjena od poručnika u pričuvi Habera, bacanjem bombe zaustavila je vojnički transportni voz na pruzi Besançon-Jussey, te je sa mitrajezom uspješno suzbio momčad, koja je bila izjala iz voza.

Na ostalim bojištima ništa novo.

BERLIN, 2. Wolff Bureau javlja:
Veliki glavni stan, 2. marta.

Zapadno bojište.

Situacija je u glavnom nepromijenjena. Protiv Douaumontske tvrđe žrtvovali su Franičevani svoje ljudi u besplodnoj protunavalji.

potopljene engleske i francuske luke.

KÖLN, 2. Kölnische Zeitung“ javlja iz Pariza: Zvanično je objavljeno, da je pomoćna krstarica „La Provence“ sa transportom četa za Solun potonula na putu dne 26. februara u Sredozemnom Moru. Od 1.800 ljudi, spašeno ih je 696.

LONDON, 2. Agencija Reuter prima iz Pariza dne 29. februara: Po jednom izvještaju francuske ratne mornarice, 489 ljudi sa potonule luke „La Provence“ iskrcao se je na 3 sata popodne u Milo; drugih 89 ljudi bilo je tu doneseno na jednom patrolskom brodu. Koliko je do sada poznato, spašilo se je usve 870 ljudi. „La Provence“ je bila oborulana sa 5 topova od 14 cm., 2 od 57 mm., i 4 od 47 mm.

LONDON, 1. Vijest Lloyd: Engleski patrolni brod „Thornaby“ potopljen je; sva se je posada utopila.

LONDON, 3. „Lloyd“ javlja iz Lowestofta: Iskrcao se posada ribarskih luka: „Trevose“, „Unvon-

Korolian se je bavio i latinskom pjesmom, samo nam je, na žalost, ostalo malo ulomki njegovih ljeplih elegija.

Godine 1476, dok je boravio kod kuce, izvođenje protiv Turcima, zamisli, da sagradi veliki utvrđeni kastel u moru, odakle će moći suzbijati Turke, ako bi se pojavili u našim stranama, kao što je vjerojatno predviđao.

Što zamisli to i izvede, i ovim udari prvi temelj prvom kastelu, što je nosio i njegovu ime, a poslije se provzao i K Stari, za razliku od drugoga blžnjeg Kastela, koga je sagradio njegov sinovac Petar Antonijević, koji izabore Koriolana Cipicko kao prefekt cijele armade.

U ovomu ratu, koji je trajao 4 godine, ostanao je savodobnit i to je bilo najviše doba mletačke slave i veličine.

Mješenigo se je služio Koriolonom u svim najtežim časovima rata, njegov je savjet uvažavao i na njegovu se mijenjanje oslanjao. Godine 1474 Koriolan se vrati svojoj kući pun slave i odlikovanja. Poslije ga opet vidimo sa jednom galijom uz delegata Močenog, gde idu na Cipar da pokore urotnike, koji su se bili ligli proti kralju, nagovorenim od vlastite njezine setre Karloste, koja je bila udata za Luju Španjolskog i tražila nekakvo pravo na krunu Cipra.

Kad se je Koriolan vratio sa istočne vojne, napisao mu je vlastiti povijest u latinskom jeziku, tako lijepe i klasične da je odnio barjake svima. Izdade ju u Mlečima 1477 pod naslovom: „Coriolanus Cepionis contra Ottomanum Turcorum Principem, libri tres“. Ova važna povijest bila je pretiskana u Bazileju 1554., pa opet 1555. Koriolano sin, koji je poslije bio nadbiskup, preveo ju je na talijanski i bila je tiskana poslije njegove smrti u Mlečima g. 1570.

Jos je Koriolan napisao djelo: „De antiquae linguae reparatione“. Ovu knjigu ocijenjuje prof. Palladio Fosco u svom djelu „de situ orae Illyrici“ i prispojila ju je Cesariovom komentariuma zglob stila, radi ljepe pripovijedanja Titu Liviju, a radi istine, kao da je uzor svih historičara.

U kujizvenom dopisivanju bio je Koriolan sa Sabellicon, koji ga u jednom pismu nazivlje „virum summo ingenio, summae doctrina, summa prudentia, singulari gravitate, celebritate multa, multisque ornamenti praeditum, litteris, apibus, dalmatici nominis longe praecepit, omni literarum genera florentem“

Drugi sin Ivan, bio je imenovan nadbiskupom u Zadru, a umro je u Rimu, gdje ga je bio pozvao papa Julij II. Njegov sinovac Luigi, prenio je, po njegovoj zadnjoj želji, mrtve ostanke u Trogir i pokopao u crkvi Bl. Gospe od Angiela g. 1578, kako svjedoči nadgrobnim natpisom.

Svi potomci plemenite obitelji Cipicco imali su velikih i sjajnih zasluga za svoj narod. Borili su se i životom i novcem proti zakletom dušmanu Križa i ne dali, da se Turci ugnijeze u ovo pitomno primorje i opustoše kuće i imanja. Zalagali su osim svojih života i vlastita imanja, koja im je darovala

rellenos" i "Herold", koje su bile potopljene u Sjevernom moru. Talijanska jedrenjača "Elisa" takog je potopljena.

Kralj Konstantin neće u Solunu.

ATINA, 3. Havasova agencija javlja da prema pisanju novina, izvanjski položaj neće dopustiti kralju Konstantinu da ostavi glavni grad, eda posjeti lovor u Solunu.

Okupljanje ententnih četa u Solunu.

LONDON, 3. "Times" javlja iz Soluna: Danomito dolaženje novih pojačanja nije nikada bilo veće nego je sada. Sve su se ove čete već privlike podnege sada. Nađeno je u Šibeniku.

U talijanskoj Komori. Vlada i Bissolatijev prijedlog.

RIM, 3. U jučerašnjoj sjednici zastupničke Kuće izjavio je Bissolati, da Italija gleda zebnjom na strivotu borbu Francuske kod Verduna, Zamolio je predsjednika komore, da saopćit Francuskoj izraze talijanske solidarnosti s francuskim oružjem. Pošto je komora uzalud čekala nekoliko časova, da Sonnino ili koji drugi ministar izreče svoje pristajanje, predsjednik komore izjavio, da će Bissolatijeva mocija biti rado izvršena.

Njemački aeroplani u Engleskoj.

LONDON, 3. (Službeno). Njemačka pomorska leteća preletjela je sinoć jugo-istočnu obalu Engleske; bacala je bombe, ali nije nanijela nikakve stote vojništva.

Smrt rumunjske kraljice udove Jelisave.

BUKUREŠTA, 2. Kraljica udova Jelisava preminula je jutros u 8 s.h. i 35.

Kraljica Jelisava, visokouma udova mudrog i pametnog Kralja Karola I., nadživjela ga je tek sesna mjeseci. Bila je kći princa Hermanna Wieda; rodila se 29 dec. 1843.; god. 1869 vjenčala se s tadašnjim knezom, a kasnije kraljem Rumunjske. Bila je na glasu kao uzorita kraljica narodu svome, koji se njom ponosi, ali još i više kao spisateljica, pod pseudonimom "Carmen Silva". Napisala je između ostalog ova pjesnička djela: Stürme, 1881.; Leidens Erdengang, 1882.; Meine Ruh, 1884.; Astra 1890.; dramu iz rumunjske povijesti Meister Manole 1891. i id.

DALMATINSKE VIJESTI

Vojna odlikovanja.

Njegovu se c. i k. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo udjeliti red željezne krunе trećeg razreda sa ratnom dekoracijom, u priznanje hrabrog držanja pred neprijateljem, palom časniku Vladimиру Markoviću i d.

Udjeljena je srebrna kolajna za hrvatskog drugoga razreda pješaku Jovu Radoniću domobroj. pj. reg. br. 37.

Zahvala Upraviteljstva općine kotorskog.

Upraviteljstvo kotorske općine poslalo je N. P. gosp. Namjesniku grofu Attemsu:

Preuzvišenost! Kad je prošle godine uslijed ratnih prilika bio ugrožen daljnji boravak na svojim ogњištima većini pučanstva povjerene mi općine, osobito onome u izloženim odlomcima Kavča, Bogdašića i Mrćevca, te kad ovi seljani zbog mjeđe opreznosti biste prisiljeni da napuste kućni prag, srce me je bolje umislijući na koliko li će patnje naći udaljeni od svojih domova. Nego se ubrzo osvjedoči, da mi je bojazan bila neosnovana, jer bjež obavijesten i prije, a najbolje me obavijestise i sami seljani Mrćevca i Bogdašića pri svom povratku u zavičaj, da oni — radi susretljivosti kojom su bili dočekani i radi brižnog uzdržavanja u mjestima privremenog

Mletačka republika u znak privrženosti i priznanja zasluga, pomagali su stanovnike svojih kastebla u svim nevojama, osobito u rujavim godinama. Bili su im u svemu prijatelji i savjetnici i dobročinitelji. Mnogo su kuću posagradiли i mnogo dobra darovali za dobrovitne i pobožne svrhe.

Dostojno je spomenuti slijedeći događaj Pavla Antonia Cippico, što riše sva ljubav za svoje kasteleane i koji se nalazi vjerno opisan, kako ga primašamo u dokumentima god. 1580.

Kad su Turci s Klisa bili prodrili do Kaštela, zarobili su jednoga mladića iz Novoga i poveli sobom. Čim ovo doznao naš Pavle, skupi četu junakaških Kaštela i dade se u potjeru za Turcima i progne preko Kozjaka i upade u turski međugradske. Srčanošću i odvražnošću navalii u njihov logor i ubi vlastotin rukom kancelara turškog vojvode i izbavu rečenog

mladiću, ali je to on sam morao ostati, kao taoc i udariš, njegovu ocu Alvižu otkupinu od hiljadu dukata a njega. Otac brzo isplati otkupinu da izbavi sina, a Turci ga pustiše na slobodu. Nu sto učinše ovi nevjernici? Čim je Pavle došao kući osjeti da je otrovan od Turaka i otrov je tako brzo djelovao, da je u malo dana umro.

Slava i vjećna uspomena, takovom junaku!

Ovoj je obitelji pripadao i Jerolim Cippico, kanonik splitske crkve, komu je Marko Marulić posvetio svoje djelo "De bene beateque vivendi" i nazvao ga svojom najboljim prijateljem Treba nam još spomenuti i Lelija de Cippico, zadnjega nadbiskupa splitskoga i primuči cijeli Hrvatske, koji se je rodio 1721. a umro na 24 ožujka 1807. Prive je bio kanonik i arcijakon stolnoga kaptola u Trogiru. God. 1783 Papa Pio VI izabrao ga je biskupom za Sibeničke poslove same jedne godine bio prekonzvan kao nadbiskup splitski i sjedio sve do svoje smrti na biskupskoj stolici sv. Dujma.

Kao plemišku obitelj, imala je obitelj Cippico i svoj grb, koji se još i danas vidi na kastelu u Novom i na vratima kuće Koriolanove u Trogiru kao i na vanjskim vratima kastela u Staromu. Imao je oblik sannitskog štita, polovicu polja crvenoga, a po ovicom zlatnoga, polje su dijelili mali trokutici, a napisano geslo glasio je "Nostrae te ipsum" (poznata samoga sebe).

Previšnja je zahvala na čest i ponos svim nastavnicima uopće i učenicama dotičnih škola.

Ovom prilikom ugodno nam je spomenuti, nadučiteljicu ženske gradske škole gospogicu A. Paul i gospogicu E. Zagoreo učiteljicu ručnih radnja u gradišćanskoj školi i tečaju usavršavanja, koje su se osobito zauzimale za uspjeh ovog dječi, kao što je veoma dobro poznato cijelom gradišćanskim.

Radi toga vršim ugodnu dužnost, da u imesvoje i pučanstva povjerene mi općine izrazim Vaš Preuzvišenost najdublju blagodarnost.

Uđostojite se Preuzvišenosti i ovom prijdom primiti izraze mog najdubljeg počitanja i svedernog veštovanja s kojima se dićim nazvati

Kotor, 20 februara 1916.

Predan općinski upravitelj
L. Millin.

Za pučku kuhinju u Zadru.

N. P. gosp. namjesnik grof Attems naredio je, da se udjeli 5000 kruna pomoći Pučkoj Kulinići u Zadru.

Lične vijesti.

U četvrtak bio je u Šibeniku u službenu svrhe presvjetili gosp. žemaljski školski nadzornik za pučke škole, dvorski savjetnik dr. Antun Primorac

Legitimacija za prodavanje predmeta ratne skrb.

Odnosno na naredbu od 20 januara 1916 L. D. Z. B. 19, kojom se uređuju ustanove sabiranja priloga za ratnu pomoć i koja ima da štiti općinstvo, ured za ratnu skrb kod Ministarstva unutrašnjih poslova odredio je, da sve osobe, koje se bave prodajom predmeta za ratnu pomoć ili raspaćavanjem knjiga i slika, koje pojedine tvrtke izdavaju u korist službenih ratne skrb, moraju imati legitimaciju. Te su legitimacije tamno modre knjizice, koje imaju na prednjem stranom monogram ratne skrb, zlatni carski orao i crveni krst. Izdaje ih jedino pomenuti ured; u njima je ime, adresu i fotografiju vlasnika, te označuju predmete, koje smije prodavati, i cijene, dotično službeni cijenici.

Razumije se, da uz ovu legitimaciju valja imati i dopust po propisima obrtnog pravilnika ili zakona o stampi, a moraju se takozivti opslužiti sve druge značne odredbe.

Pozivlje se općinstvo, da kupuje predmete jedino kod osoba, koje posjeduju ovakvu legitimaciju, a da odbija ponude drugih osoba, eventualno da prijavi sv

u svog prijatelja, da joj bude imanu, da je u nevjernost, i oni sada muža sina i dade sada pojavljuju se, kaže da se Spree, ostvra, Tillyev među, kaže da je ovaj ubav, i koju je v svoje supruge. — Blagajna se k. i. Lestke kr. 12, i partner kr. 2, loža i sjedala poštovogje. — selu boravio Albert Hunek, na njegovo naknadni njenog dobrovoljnog zasluženom poznalo je ipak, poštano sice i u nepristranu riveima za pravim pogrešnim pri ruci, pak je okolišu, koji se naknadni njegovom zasluženom

Izvještaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 3. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 3 marta.
Zapadno bojište.

Jugo-istočno od Yperna, na kanalu, prodiše Englezi u poziciju „Bastion“; protišnuće se u uskoj fronti do prvašnjeg našeg prednjeg opkopa; ali su iz njega bili opet odmah progreni. Još se održavaju u pojedinim dijelima „Bastiona“. Na visovima istočno Moze, nakon jakih artillerijskih priprema, pročistili smo selo Douaumont, pomakosmo naprijed naše linije u povoljniju poziciju zapadno i južno od seli i od oklopjene tvrđe. Zarobili smo preko 1000 neprijatelja i otetimo 6 teških topova.

Naši letoci, u području Verdunske tvrđave obasuše uspešno bombama francuske čete.

Poručnik Immelmann oborao je paljboru istočno od Douala svoj deveti neprijateljski aeroplanski jednu englesku dvoplatnu letjelicu, su dva oficira, od kojih jedan je poginuo, a drugi je teško ranjen.

Na drugim bojištima ništa novo.

BERLIN, 4. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 4. marta.
Zapadno bojište.

U bojevima južno-istočno od Yperna došlo je privremeno do zastajanja. Pozicija, koju držimo od prije 14. februara, čvrsto je u našim rukama. „Bastion“ ostao je neprijatelju.

S obje strane Moze Francuzi su povećali artillerijsku djelatnost. Oni su, nakon znatnog pojačanja paljbe, napali na selo Douaumont i na naše pripadajuće linije. Bili su djelnicice u boju s blizom, uz velike gubitke, uzbijeni, te još izgubiš opet preko 1000 neranjenih zarobljenika.

Po konstatovanju do sada obavljenom, pri raspremanju bojnih polja, ponarasao je naš pljen, iz bojeva od 22. februara, na 115 topova, 161 mitraljezu.

Kod Oberpesta pokušao je neprijatelj napravio da preotem poziciju, njemu otetu 13. februara. Uz gubitak mnogih mrtvih i ranjenih vojnika i preko 80 zarobljenika, neprijatelj se morao povući na svoju poziciju.

Istočno bojište.

U omanjem okružju, Rusi su uzbijeni sa pozicija kod Alswiči, sjevero-istočno od Banovića.

Balkansko bojište.

Stanje nepromijenjeno.

Vrhovna uprava vojske.

IZVJEŠTAJI TURSKOG GLAVNOG STANA.

CARIGRAD, 3. Glavni stan javlja:

Na 29. februaru, engleska je krstarica iskrala u zaliv Akabe, blizu 300 vojnika; naše su ih čete nakon borbe od 6 sati, potpuno protjerale s kraja. Drugi neprijateljski pokus iskrcavanja isto se tako izjalovio.

Sa fronte Iraka i Kavkaza nikakove vijesti.

CARIGRAD, 4. Turski glavni stan:

Sa raznih frontova nijesu prispjele nikakove vijesti, u kojima se javlja koja znatna promjena.

Stone osuđuje gledište predsjednika Wilsona u poslu oružanih trgov. lagija.

WASHINGTON, 4. Reuterov uredjavla: U senatu rekao je Stone, da je gledište predsjednika Wilsona takvo, da će on, ako njemačka podmorica potopi oružanu trgovacu lagiju, pozvati Njemačku zbog nezakonitog čina na odgovornost; ako pak Njemačka na svom gledištu ustvari, da je vojlan odnose s Njemačkom prekinuti i stvar podastri i kongresu, koji ima da odluči o ratu.

Stone je pokudio ogleđište predsjednika, pošto je on minijenja, da je oružani trgovacu brod jedna ratnom brodu.

Engleske i francuske lagje potopljene.

LONDON, 4. Službeno se saopće: Kako javlja admiralitet, bila je engleska minolovica „Primula“ potpedovana i potopljena na 4. marta u istočnom Sredozemnog mora; posada, osim tri čovjeka, iskrala se je u Port Said.

LONDON, 4. „Lloyd“ javlja iz Bordeaux-a: Francuski parni brod „Lakmē“ bio je 29. februara, na putu do Dunkirken, potopljen kod otoka Dén. Šest je osoba izgubljeno.

Njemačka krstarica u Kanalu.

BERN, 4. „Petit Journal“ javlja iz Boulogne: Saopće se, da su u Kanalu opazili sumnjuvne lagje, koja bi mogla biti drugi „Môve“, i da su englesko-francuske krstarice dobile nalog da je potope.

RAZLIČITE VIJESTI

„Oduševljenje“ za tršćanske iridentiste u Italiji.

Javljaju iz Lugana: „Popolo d’Italia“ doznaće iz Firenze, da je u tamjanjem predgrađu došlo do lučnjačke pučanstva i tršćanskih iridentista. Nekoliko mlađih Teščana prolazilo je naime ulicama, te borno kličalo talijanskom Trstu, Italiji i protiv austro-ugarske monarhije. Manifestante međutim opkolilo gragjanstvo, te navalilo na njih, i stalo ih ne-

milo mlatiti, tako da su moralni pobjeći i pokušati, da se spase na električnoj željeznicu. No ni to im nije pošlo za rukom, jer ih upravljač voza nije htio primiti. Najposlje je došao odio karabinijera, koji je s teškom mukom uspostavio red. Palo je i nekoliko hitaca. Više je ljudi uapšeno. Poradi ovog slučaja nemilo su uznenimireni iridentisti, koji borave u Firezzi.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 3. Si comunica ufficialmente:

3 marzo 1916.

Su tutti i tre teatri della guerra perdura la calma.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale von Höfer tenente maresciallo.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 3. Il Wolff Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 3 marzo.

Teatro della guerra occidentale.

A sud-est di Ypern, sul canale, gli Inglesi ritruppero nella posizione „Bastion“, penetrarono in fronte ristretta fino ai primieri nostri fossati anteriori, ma ne furono tosto ricacciati. In singoli parti del „Bastione“ essi si sostengono ancora. Sulle atture ad est della Mosa, dopo un’energica preparazione di artiglieria, abbiamo sgombrato il villaggio di Douaumont; abbiam fatto avanzare le nostre linee in posizioni più favorevoli, ad ovest e a sud del villaggio nonché del forte corazzato. Abbiamo fatto oltre 1000 prigionieri e catturato 6 cannoni pesanti. I nostri aviatori nel raggio della fortezza di Verdun hanno lanciato con successo delle bombe sulle truppe francesi.

Il tenente Immelmann atterrò a colpi d’arma da fuoco, ad est di Doual, il suo nono velivolo nemico: un biplano inglese con due ufficiali, dei quali uno rimase morto l’altro gravemente ferito.

Sugli altri teatri della guerra nulla di nuovo.

La suprema direzione dell’esercito.

Bollettino del quartiere generale turco.

COSTANTINOPOLI, 3. Il quartiere generale comunica:

Il giorno 29 febbraio, un incrocianto inglese nel golfo di Akaba sbarcò circa 300 soldati, che dopo un combattimento di 6 ore vennero dalle nostre truppe completamente cacciati da terra. Un secondo tentativo di sbarco del nemico fallì parimenti.

Dal fronte dell'Irak e del Caucaso nessuna notizia.

Ranjeni i poginuli dalmatin-ski vojnici.

Iz popisa gubitaka br. 325 od 30.11.1915.

Ranjeni vojnici dom. pješ. puk. br. 37.

Lopina Stjepo, Lstpsješak 5. kump., rođen u Orašcu, 1879 — Lošić Toma, Lstpsješak 7. kump., rođen u Aržanu, 1890 — Lukić Ivan, Lstpsješak 5. kump., rođen u Obrovcu, 1880.

Magazin Ante, kapural 5. kump., rođen u Tijesnu, 1887 — Majstorović Pavlo, pješ. 6. kump., rođen u Čajkoviću, 1891 — Maletić Ivan, Lstpsješak 8. kump., rođen u Lečevoj, 1878 — Marazović Joso, pješak 8. kump., rođen na Muču, 1873 — Marezović Ante, nakn. pričuv. 5. kump., rođen u Opuzenu, 1887 — Marić Grgo, Lstpsješak 6. kump., rođen u Tivtu, 1881 — Marovčić Jakov, Lstpsješak 5. kump., rođen u Biogradu, 1895 — Martinčić Niko, Lstpsješak 5. kump., rođen u Pučiću, 1892 — Matačić Stjepan, pješak 6. kump., rođen u Metkoviću, 1883 — Matačić Stjepan, Lstpsješak 7. kump., rođen u Lečevoj, 1883 — Mihaljević Ivo, Lstpsješak 6. kump., rođen na Hvaru u Sućevcu, 1880 — Mihaljević Ivan, Lstpsješak 7. kump., rođen u Pučiću, 1894 — Mikelić Stjepan, pješak 8. kump., rođen u Zatonu, 1891 — Miladović Vuko, nakn. prič. 5. kump., rođen u Društu, 1879 — Miladović Ante, Lstkapural 7. kump., rođen u Imotskom, 1893 — Milas Marko, nakn. pričuv. 5. kump., rođen u Vrljici, 1883 — Miosić Jure, prič. vodnik 5. kump., rođen u Gračcu, 1882.

Ođžak Ivan Filipov, Lstpsješak 5. kump., rođen na Muču, 1895.

Papić Marin, pr. narednik 6. kump., rođen u Spljetu, 1882 — Pavićić Marijan Mijin, Lstpsješak 6. kump., rođen u Imotskom, 1878 — Petričević Jakov, Lstpsješak 7. kump., rođen u Poljicom, 1880 — Piteš Marko, nakn. prič. 5. kump., rođen u Trogiru, 1882 — Plavšić Niko, Lstpsješak 5. kump., rođen u Kninu, god. 1882 — Plazaonik Ivan, nakn. pričuv. 7. kump., rođen u Splitu, god. 1884 — Praga Ivan, pričuv. pješak 5. kump., rođen u Trogiru, 1888 — Radić Božo, Lstpsješak 7. kump., rođen u Slanu, 1887 — Radić Nikola, nakn. pričuv. 5. kump., rođen u Vrgorcu, 1879 — Radović Mateo, Lstpsješak 5. kump., rođen na Klisu, 1896 — Radulović Vidak, Lstpsješak 7. kmp., rođen u Risanu, 1882 — Repanik Sime Ivan, Lstpsješak 6. kump., rođen u Kninu, god. 1894 — Rinić Jure, nakn. pričuv. 5. kump., rođen u Trogiru, 1894 — Ruđež Ivan, narednik 6. kump., rođen u Vrgorcu, 1891.

Ranjeni i poginuli vojnici pješ. puk. br. 22.

Kurilić Fabijan Lukin, pješak 4. Marškump., rođen u Pagu, 1896, ranjen.

Puljić Josip Paškov, pješak 19. kump., rođen u Kninu, 1891, poginuo (1—3/10 1915).

Žalović Paško Petrov, pješak 19. kump., rođen u Biogradu, 1892, ranjen.

Matešić Januar, kapural pješ. reg. br. 97, 14. kump., rođen u Silbi, 1888, zarobljen u Omsku u Rusiji.

P. KASANDRIĆ odgovorni uređnik
Tiskarnica Josipa Ferrari.

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad

pod najvišim pokroviteljstvom Nj. ces. i kralj.

APOST. VELIČANSTVA.

Odio: RATNO OSIGURANJE.

Zemaljska poslovica za Dalmaciju - SPLIT - Narodni trg 2.

Odio c. kr. kot. poglavarska.

RATNO OSIGURANJE!

Oglas i razjašnjenje!

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad čitave oboružane sile čuti ovijem potrebu, da upozori sve krugove i slojeve pučanstva na izvanrednu shodnost i na gospodarstveno značenje ratnog osiguranja, žurno preporučujući, da se takovo osiguranje sklopi.

Ratnim osiguranjem osigurava se život vojnika, skupa s ratnom pogibelji za jednu godinu.

Ovo osiguranje života vrijedi dakle u potpunom opsegu i tada, ako osiguratelj umre u ratu ili ako umre uslijed rana, zadobivenih u ratu, ili uslijed bolesti, koje su ga spopale u ratu. Pošto ne treba lječiće pregleđivati, mogu svojstvo ili prijatelji kod kuće osigurati vojnika nalazeći se u ratu.

Godinu dana poslije ratnog osiguranja može se — po želji — ratno osiguranje promijeniti u redovito osiguranje za život; kod toga uračuna se isplaćena premija ratnog osiguranja s polovicom u redovite osiguranje premašujuće premije, razdjeljene na cijelu dobu osiguranja života.

Izvanredna shodnost i veliki gospodarstveni značaj takvog ratnog osiguranja jesu očiti.

Bit će malo njih ostalo kod kuće, kojih osobne i gospodarstvene prilike neće se biti znatno promijenile ili neće biti ugrožene, ako vojnika zateče smrt na časnom bojnom polju ili ako umre na posljedicama rana ili bolesti.

Niti država niti djela dobrovoljnosti ne mogu u tom slučaju pružiti dostatne pomoći, ako obitelj izgubi iznenada hranitelja, roditelja svojeg.

Ovaj teški čas promjene u obiteljskom životu, nove uredbe za opskrbu žene, djece ili roditelja mogu se pak lakše podnijeti, ako je život pokojnika bio osiguran usporedno sa njegovim stasištem i gospodarstvenim prilikama. Vrijednost osiguranja života pojavlja se pak osobito kod ratnog osiguranja, koje se može još u zadnjem čas sklopi. Svotom od više tisuća ili takojer samo sto kruna, može se lako kokekavu gospodarstvenu ranu zacijaliti, uzdržati stare sposobnosti zarade ili ostvariti nove, osigurati odgoj djece, omogućiti malu rentu ili poravni duge, koji doduše nebiti teretili mužu u potpunoj životnoj snazi, ali koji bi možda teško zadesili zaostale. Poznato je pak, kako značenje imade osiguravača polica za kredit.

Primjerni ratni os

24 — Pirović Anica 40 — Lupis Anica 30 — Andrićević Karla 30 — Grčić Anica 10 — Anica ud. Lupis 20 — Kovačević Fila 40 — Passabanda Luka 40 — Passabanda Mandica kr. 1 — Kovačević Marija 1 — Habić Nikola para 50 — Marija Lupis 40 — Tomić Anica 40 — Mandica Opačak 20 — Habić Frana 40 — Balaš Tera 30 — Mažuran Marija 20 — Kap. Nikola Habić 40 — Frančevski Vica 40 — Klarić Luka glavari, 50 — Srhoj Jakov 50 — Srhoj Ivan 40 — Srhoj Petar 50 — Ivanković Ivan 40 — Dragičević Grgo 20 — Crljenković ud. Kata 20 — Mažuran Ivan 20 — Uđov Saverić Panić 22 — Panić Josip 40 — Vicelj Jakov 40 — Vicelj Nikola 20 — Lupis Ivan 20 — Frana Nikole Lupisa 20 — Maria Vlahi Dragičević 40 — Sabo Lupis pok. Ante 20 — Nikola Lupis 20 — Mato Lupis 40 — Mažuran Juro 50 — Mirko Manda 30 — Bulić Juro 40 — Klarić Ilija 20 — Mirko Frana 20 — Marija Antuna Suhor 40 — Dominiković Josip 40 — Suhor Ivka 60 — Marija Simuna Suhor 1 — Suhor Gajetan 20 — Batistić para 20. Novi kod Trogira po para 20: Paić Milka, Poparić Katica, Vičić Marija, Vuletin Kate, Duišin Vice, Supin Jako, Supin Vinka, Tranić Katica, Grgin Ana, Dujmov Kate, Grgin Marija, Skarica Marija, Dui-

sin Marija, Vuina Darinka — po para 10: Ivanac Dragica, Vrtlar Ivanica, Tolić Antica, Radun Nedjeljka, Četinjeć Mande, Vušković Danica, Vuletin Marija, Dujmov Mande, Klišmanić Matija, Mršić Marija, Mirić Marija, Lovčić Marija, Puljus Ivanica, Papić Matija, Puljus Kate, Papić Ana, Benutić Srećka, Vičić Ivanka, Duisin Marija, Klišmanić Dominika, Koković Ana, Dujmov Jelisava, Dobric Mila, Maglić Marija, Grgin Marija, Vuletin Marija, Mirčeta Tome, Grgin Antica, Dižbić Marija — po 1 kutija: cigareta 100 komada: Tračić Anka, Nikolić Dinka, Stude Marija, Jelmić Pavica — Nikolici Marija 1 omot cigareta - Perišić Marija 50 cigareta — Glumac Ruža 60 cigareta — Studen Stefanija 50 cigareta — Peran Kate 40 cigareta — Santić Nika 40 cigareta — Benutić Antica 10 cigareta — Marijanović Marija 4 omota duhana i 4 cigar. papira — Skaricë Kate 2 omota duhana i 6 cigar. papira — Marijanović Frane 2 omota duhana i 2 cigar. papira — Jelmić Metilde 2 omota duhana i 1 cigar. papira — Radunić Ivanka 1 omot duhana — Pensa Karmela 1 1/2 kg smokava — po 1 kg. smokava: Grigin Marija, Remetić Marija, Kuzmanić Marija — Livanek Vinka 1/2 kg. smokava — Arambašić Zlatka 1/2 kg. bajama.

Silba, potrošno-obrtna zadruga, sakupljeno na sastanku 19.12.1915 između članova zadruge kr. 48:80.

Kistanje, općinski upravitelj, sakupljeno u Erveniku gor. kr. 16.

Korčula, kot. poglavarsvstvo sakupljeno od župskog uredi u Orebiću kr. 17:96, o1 oca Angjela Jurice kr. 14.

Pridraga dušobrižnik don Juraj Dešpalj kr. 20.

Velaluka, općina kr. 51:10.

Viganj na Pelješcu, mjesni odbor sakupljeno kr. 48:02, doprinjeće iz Vignja i Nakovanja.

Čara na Korčuli, župski ured, sakupljeno u župi kr. 16.

Zbroj V. popisa kr. 23:40:57, dosadašnji popisi:

kr. 35:688:71. Ukupni doprinosi kr. 38:229:28.

U akciji za pripomaganje udovicima i siročadi palih dalmatinskih vojnika, nastupom zime bili su prislati sljedeći iznosi raznim župskim uredima u pokrajini, da ih podijeli u ime božićnog dara siromašnim porodicama dotične župe i to:

Putem rimokata, župskih ureda:

Slivno kr. 180 — Lovreč-Opanci 430 — Ceranje 10 — Ražanac 22) — Šibenik 80 — Sibin 50 — Dugopolje 60 — Svinišće 40 — Gala 90 — Nadin

90 — Vrbanj 60 — Smokvica 50 — Milna 10 — Suh dolac 180 — Turanj 30 — Dusin 160 — Dračevac 50 — Korčula 90 — Starigrad 60 — Plini 50 — Poljica (Nin) 40 — Velirat 20 — Radošino 40 — Dol na Hvaru 150 — Mrcine 61 — Ston 130 — Zagvozd 300 — Komiža 60 — Lun 160 — Vrlika 580 — Hrvatice 80 — Postire 130 — Posedarje 40 — Promina 50 — Kožino 50 — Tijesno 80 — Zadar 90 — Vostane 30 — Novalja 310 — Arbanasi 30 — Primošten 110 — Pag 70 — Dračevac 30 — Topola 40 — Mundanje 20 — Rogoznac (Omis) 160 — Račiće 150 — Sutomišići 90 — Kampora 70 — Vidonje 40 — Vis 70 — Bogomolje 30.

Putem grč. ist. ptohijkih ureda:

Kar n kr. 50 — Glavina 140 — Zegar 30 — Čula-Allagi 80 — Ervenik 40 — Smokvica 170 — Kotor 30 — Risan 40 — Bratiškoveci 100.

Do sada bilo je podijeljeno udovicam i siročadi ove pokrajine preko 16.000 kruna.

I ovom se prigodom apelira na bogatije slojeva da izdاسno potpomognu svojim milodarama ovu vele humanitarnu akciju, jer su sredstva te stope na raspodjeljanje odnosnog fonda sasvim ograničena, a potreba je, kako se vidi, prešna i golema.

Za uvrstbu Oglasa u zadnju stranicu valja se obratiti Uredju „Objavitelja Dalmatinskoga“ u Drnišu. — Per l' inserzione degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgersi all'Ufficio dell'„Avvisatore Dalmato“, Drniš

FRATELLI MANDEL & NIPOTE BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: *Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%.* *Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest.* — *Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%.* — *Prestito ferroviario Bulgare al 6 e 5%.* — *Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2% ecc.*

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

GEDE Cartelle di lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: *Città di Vienna 1874* Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor 20 *Credito fondiario Austr. 3%*. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.

2-5 Štokori! Miševi! Žohari!

Proizvagjanje i razasiljanje „FLOX-ZRNA“ najboljeg sredstva za tamanjenje štokora i miševa po 2 i 3 krune.

Za žohare, ruse i švabe po 1 i 2 kruna. Za stjenice boca 1 kruna. Za moljce omot 30 filira.

ZAVOD ZA TAMANJENJE GAMADI
ZAGREB, Petrinjska ul. 3 III. kat.

Credito Mobiliare Aust 1858. Vinc. princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20.

Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vinc. princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10.

Lotti turchi 1870 da fchi 400. Vinc. princ. fchi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane e Ungherese. Vinc. princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e di richieste dei propri clienti, senza alcuna sp. sa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: *Incendi, Vita, Accidenti, Furto con incasso*, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Si accettano avvisi in quarta pagina a prezzi modici.

Primaju se oglasi na četvrtoj stranici uz umjerenu cijenu.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Hrvatska knjižarnica

V. GÖSZL — ZADAR

preporuča svoje skladište za naručbu

knjigâ, pisaćeg materijala, nabavu

štampilja od kaučuka i mjedi.

U p
kako cem
sam tri,
činjavaju
se ubrojt
posebne
nogog je
Kas

lanskoj
Cippico
seljani su
ne napad
uvijek no
svtkom n
je kod nj

Ljub
sti, (sr.
dili ni m
silno pro
pljena o
joj nijesu
Uvidjali s
počeli su
obranu se
dom.

Kad
mogli od
te bi iz
Svaki je
stom, koj
došli bliz
i teško g
duboki m
Ako
bližiti se
tomi bilo

Grad
jur
nau
God.

Objavi

Cije
Objav
u razv
10 par
Pia
pret lat
primaju
Pis
Za u